

**R. P. Vincentii Brvni, Societatis Iesv, Meditationes, De
Præcipvis Mysteriis Vitæ & Passionis D. N. Iesv Christi**

Cum Veteris Testamenti Figuris, & Prophetijs, varijsque Documentis ex
quoque Euangelio depromptis, Nunc ex Italico in Latinum translata

Meditationes, De Vita Et Passione D. N. Iesv Christi

Bruno, Vincenzo

Coloniae Agr., 1599

VD16 ZV 2606

XXII. De Morte.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-59846](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-59846)

DE MORTE

MEDITATIO XXII.

EVANGELIVM.

Luc. 16.

HOMO quidam erat dives, & induebatur purpura & hyso; & epulabatur quotidie splendide. Et erat quidam mendiculus nomine Lazarus, qui iacebat ad ianua eius ulceribus plenus cupiens satari de micis quæ cadebant de mensa diuitis, & nemo illi dabat, sed canes veniebant & lingeabant ulceribus eius. Factum est autem ut moreretur mendiculus & portaretur ab angelis in sinum Abraham. Mortuus est autem & dives, & sepultus est in inferno.

DE MORTE, ET
SPECIATIM HOMI-
NUM MVNDANO-
RVM.

PARS PRIOR.

PROPHETIAE.

1. **MORS** peccatorum pessima. *Psal. 33.*
 2. Qui confidunt in virtute sua, & *Psal. 48.*
 in multitudine divitiarum suarum gloriatur,
 relinquent alienis divitias suas, & sepulchra
 eorum domus eorum in eternum.
 3. Erunt decedentes sine honore, & in con- *Sap. 4.*
 tumelia inter mortuos in perpetuum, & erunt
 gementes & memoria illorum periet.
 4. Tenent tympanum & cytharam, & gau- *Iob. 21.*
 dent ad sonum organi. Ducunt in bonis dies
 suos; & in puncto ad inferna descendunt.
 5. O mors quam amara est memoria tua *Eccl. 41.*
 homini pacem habenti in substantijs suis, vi-
 ro quieto, & cuius via directae sunt in om-
 nibus.

CONSIDERATIONES.

- HOMO** natus de muliere, breui vivens *Punct. 1.*
 tempore, repletur multis miserijs. Qui *Iob. 24.*
 quasi flos egreditur & conteritur, & fugit
 velut umbra, & nunquam in eodem statu
 per.

permanet. Hæc sunt verba sanctissimi
IOB tanti Dei amici, quæ propositi
mundo non solum ad inuictæ patien-
tiæ exemplum, verum etiam tanquam
imaginem miseriæ & instabilitatis re-
rum humanarum: vt ea inspecta homi-
nes discerent non defigere spem suam
in his bonis caducis & momentaneis,
quæ tam facile nobis eripiuntur. Vt
primo considera, omnia bona & pro-
speritates huius vitæ esse mixtas mu-
tis malis, ac tandem peiore sine termi-
nari, vt scriptum est in Prouerbis. *Pro-
ph. 10.* *suus dolore miscebitur, & extrema gaudi-
us occupat.* Ac primo quidem homo
in se est admodum fragilis, vt potius
tutus ex muliere, & natura constans in-
becilli. Anni quoque vitæ humane
sunt pauci, ærumnæ multæ, quicquid
enim in hac vita est, nihil est nisi pauper-
& miseria: necessitas enim res possi-
dendi ad sustentandum & conseruandum
hoc nostrum corpus est continua
quædam seruitus & miseria. Adhuc
sanitas, quam tanto studio tuemur, fa-
cile perditur, perdita eutem magno la-
bore recuperatur; ea autem recuperata
rursus in metu sumus eam perdesse.
Parentes, cognati, amici, alijque nobis
cari, quo plus amantur à nobis, hoc
maior

maiore cura in ijs conseruandis affligimur, & si illis priuemur, maiore dolore excruciamur: & aliquando ab illis grauiora damna, quam ab ipsis inimicis, sustinemus. Adolescentia & pulchritudo hominis est velut flos feni, qui mane apparet, & ad minimū venti flatum euanescit, sicut dicit Propheta, *Homo sicut fenum dies eius, & sicut flos agri sic florebit.* Diuitiæ inde & bona temporalia quæ homo possidet in hac vita, magno labore & sudore acquiruntur, magno timore & sollicitudine cōseruantur, & cū tempore consumuntur & minuuntur, ac demū magno cum dolore desuntur. Similiter honores, dignitatesq; quæ tanto studio quaruntur & procurantur, postea maxima aliorū inuidia, obrectatione, & discrimine possidentur, & denique non aliud sunt, quam modicum fumi, & vmbra illico euanescens. Ad extremum homo nunquam in eodem statu permanet, ex vno malo in aliud labitur, ex vna miseria in aliam: nam dum transit ab infantia ad pueritiam, à pueritia ad adolescentiam, ab adolescentia ad iuuentutem, à iuuentute ad senectutem, à senectute ad mortem, quo lōgius progreditur in vita, hoc semper magis deficit & dete-

Psal. 128

Sap. 1.

Rom. 5.

deterior redditur : nam aliud non est
vita nostra , nisi continuus discessus
vita , cum quot horis & momentis vi-
uimus , tot gradibus viciniore mor-
simus . Denique post omnes miser-
succedit vltima , omniumque maxima
MORS ipsa , in qua terminatur
nostra . O mors quam amara est me-
moriam tuam ; quam celer aduentus tuus
quam dubia & incerta hora . Magni ho-
mines huius mundi effugere te neque-
unt , non euadere sapientes , fortes , &
robusti per te omnibus viribus desine-
untur . Nullæ apud te valent opes , non
iuuat generis nobilitas ; quicquid ho-
mo multo labore multis annis con-
trauit , vna eripis hora ; tu omnes
humanas & cõsilia abscindis , hominum
omnibus bonis spoliās , & omnium
lorum fons & author es . Denique tu
es vt DEVS ipse testatus sit , se te non
creasse , sed inuidia , & fraude diaboli
introisse in orbem terrarum . Si ergo
vita nostra aliud non est , quam con-
uens quædam profectio ad mortem , &
hora mortis simul est hora nostri iudi-
cij , qua pronuntiatur sententia , vna
æternitatem omnem vel beati vel mi-
seri sumus ; quæ maior incuria & temerari-
tas nostra esse potest , quam semper

initinere esse ad audiendam illam sententiam, & simul persistere in peccatis, hoc est, ad maiorem semper indignationem prouocare ipsum iudicantem? Aperi ergo oculos homo miser, & considera quod iter conficias, quo tendas, & pudeas in teipso, considerando quanta mala sis incurfurus, si tandem à malè agendo non desistas.

2. CONSIDERA, quomodo ex vna parte mors sit certa & infallibilis, statutum enim est vt dicit Apostolus, *ho-* *Heb. 9.* *minibus semel mori*, nec modo certa est, sed etiam admodum facilis, cum infinitis & leuissimis de causis sæpe contingat. Ex alia parte, quamuis tam certa sit & facilis, tamen quoad tempus & horam, est incertissima, persequetur enim te, cum maxime videbere securus, & minimè de eius aduentu cogitabis. *1. Thes. 5.* *Dies Domini*, ait Apostolus, *sicut fur in nocte ita veniet, cum enim dixerint, pax & securitas, tunc repentinus eis superueniet interitus.* Atque experientia quotidiana declarat, dum homines minimè de discessu è vita cogitant, quando maximè negotijs huius mundi tractandis dediti sunt, opibus accumulandis, dignitatibus procurandis illecebris huius vitæ sectandis, exuditione comparanda, mo-
lica-

liendisq[ue] magnis rebus, ac si multos
 annos adhuc victuri essent in hoc sa-
 culo, ecce subito irruit mors & filo vi-
 tae rescisso, omnes eorum spes & ma-
 nationes irritas reddit & sicut sine co-
 gnitione sui, & exitus sui vixerunt, ita
 ex improviso sine vlla cogitatione mori
 se & sua salute moriuntur. quemad-
 modum Dominus ipse nos commone-
 nefecit exemplo diuitis, qui cum mu-
 ta bona collegisset, nec locum haberet
 ubi fruges omnes reponeret, cogitauit
 intra se. Destruam horrea mea, & alia
 aedificabo maiora & capaciora, & di-
 cam. *Anima mea habes multa bona posui
 in annos plurimos, requiesce, comede, bibes, &
 pupulare.* Cum autem haec mente cogita-
 ret, mox ei dictum fuit à Deo. *Stulte
 nocte animam tuam repetent à te, quae
 temp[us] parasti cuius erunt?* Deinde confide-
 ra, non solum tempus & horam mori-
 tis esse incertam, sed etiam modum
 quo sumus morituri, num in terra, an
 in aquis, gladio, an in lecto, domi aut
 foris, num deuorandi à feris, an igne
 consumendi, vel etiam ex alto precipi-
 tandi, & denique num illo momento
 sint nobis affutura praesidia ad bene
 moriendum, nec ne? & quod omnino
 maximum est, incerti criminis qui

Luc. 12.

inimi præparatione finis mortem ex-
cepturi, num in gratia, an offensione
Dei, in statu salutis, an damnationis,
quod magnum debet nobis incutere
terrorem nam, vt scriptum est, *si cecide-*
ri lignum ad austrum, aut ad aquilonem, in Eccl. 11.
quoque loco ceciderit, ibi erit. Per austriū
designatur caritas & gratia Spiritus san-
cti. Per aquilonem vero, iniquitas &
offensa Dei.

4. CONSIDERA omnes pœnas,
quæ tanquam nunciij mortem præcur-
runt. Prima est, timor ipsius mortis. de
quo Propheta loquens dicebat. *Formido* *Psalm. 54.*
mortis cecidit super me, timor & tremor ve-
nerunt super me. Et quia mors est, vt qui-
dam Philosophus dixit, *omnium terribi-*
lium terribilissimum, sicut homo naturali-
ter appetit suū esse & viuere, ita natura-
liter reformidat mortē, eiusq; memori-
am refugit. Ac quamquā, vt omniū æ-
rumnarū terminus est, videatur optabi-
lis, tamen in se spectata, pœna valde acer-
ba est, & priuatio ipsius esse & vitæ hu-
manæ, naturaliter est formidabilis &
horrenda: sic propterea, vt ipse Christus
dominus noster imminente morte (ex na-
turali quodā horrore sponte pmissio) ex-
perit pauere & cōtristari. Primus ergo
igitur quo nos solet mors ferire, est timor
mortis

mortis, qui magnam afflictionem
 angorem affert homini hanc vitam
 manti. Nunc cogitet is, qui omnes
 consolationes in diuturniore vita
 fitas habet, & ad moriendum omnia
 est imparatus, quomodo affectum
 sentiet, quàm acerbis & inexpectatis
 nuncius ei futurus sit, cum valetudine
 corporis desperata, monebitur ut
 paret animam suam; tunc enim
 oculis obijciat se perpetuum exilium
 ex hoc mundo, cernetque adesse horum
 qua auellendus sit ab omnibus rebus
 carissimis, patre, matre, cognatis,
 cis, gratia & fauore Principum,
 tatibus, palatijs, agris, vineis, hortis
 omnibus commodis & delitijs
 vitæ: sic ut res quas plus amauit,
 busque maximè oblectabatur in
 mundo, sint illo temporis puncto
 star gladij cor transuerberantis furor
 tantoque grauiore dolore deferenda
 quanto ampliore amore & voluptate
 possessæ sunt, Altera pæna, quæ non
 lum imaginatione; sed sensu quocumque
 ipso percipietur, est amarissima corp
 ris & animæ separatio, ac tam antiquæ
 societatis dissolutio, anima pauca
 egrediēte, imò vi à corpore, quod
 toperere amabat, auulsa; quam penitus

Angustiam nemo verbis exprimere potest; nullus enim experientia illam protulit, nisi qui extremum spiritum redidit.

4. CONSIDER'A, quomodo illo puncto angor animi augeatur, & maxime in homine peccatore, ex summo metu sistendi se tribunali tremendi & iustissimi iudicis Dei, cuius dum vixit, tam exiguum rationem habuit, quemque tantis criminibus & iniurijs offendit: atque imprimis ex metu æternæ maledictionis & condemnationis. Tunc acerbitas pænæ patefaciet oculos, qui ad illud usque tempus voluptate peccandi fuerunt oclusi; tunc conscientie vermis, obiecta multitudine & seditate peccatorum, prauarum cogitationum & desideriorum, omniumque malorum operum, tota vita contra Deum & proximum peccatorum, mirè eius pectus excruciat: sicut & anni malè impensi in servitute hominum, mundi & carnis, opes fraudulenter acquisite, & peius consumptæ, ac speciatim quod toties Spiritui sancto, diuinisque inspirationibus, & occasionibus emendandæ vitæ, penitentique agenda restiterit, ac denique tot beneficijs & donis à Deo receptis abusus fuerit. Vnde videns hinc

Cc

vitam

vitam turpiter transactam, illius gladiū vindictę diuinę capiti suo impendentem, miser vndique circumscriptus erit grauissimo timore, instar incertati, qui sciens se reū mortis, cernit dicem, iam iam sententiā capitalem fulminantem, à qua nullo modo amplius appellari possit. Qui terror maiorem modum accrescet, ex horribili cogitatione æternitatis: quæcūq; enim illi contigerit, in ea perstandum erit usque ad finem sæculi. Tunc qui tot annos pro Christo seruierunt, eumque ad virtutis studiū sunt cohortati, incipiet polulere vel dimidiam horulam sibi dum ad deploranda peccata, & non conceditur, vti refert S. GREGORIUS in Dialogis de iuvene, qui totam ætatem consumulauit accumulandis opibus, ambulationibus honoribus, & perfruendis voluptatibus carnis; is enim impendente morte, vt vidit se innumera malignorum spirituum turba obsessum, cœpit conuulsum, & magnis clamoribus paululum temporis postulare his verbis, *Inducias vel vsque mane*, Inducias vel vsque mane. & inter hos clamores miserabiliter anima ex corpore excessit; atque ita, qui tot annos ad agendam per-

mentiam habuerat, sed agere noluerat, cum in hora mortis etiam atque etiam minimum tempus pœnitentiæ agendæ exposceret, iusto iudicio Dei nō est exauditus, conuenienter illi dicto sapientis, *Qui declinat aures suas, ne audiat* Pro. 28. *legem, oratio eius erit execrabilis.*

5. CONSIDERA quanto horrore obruendus sit peccator ex præsentiā & conspectu malignorū spiritū, qui, *scientes quia modicū tempus habent,* sub horā Apo. 12. mortis, tum multitudine, tum horrida specie sua conabuntur miseram animā perterrefacere, & in barathrū desperatiōis præcipitare. Circumdabunt itaq; illam eanū rabidorū instar, & hiantib⁹ faucibus conabuntur deglutire, secundum illud Prophetæ, *Aperuerunt super te os suum, sibilauerunt & fremuerunt dentibus* Tren 2. *& dixerunt, deuorabimus.* En ista est dies quam expectabamus, inuenimus, videmus. Et quod pluris faciendum est, non solum horribili aspectu & multitudine eos affligent & deuexabunt, sed etiā multipli ei variarū, grauissimarūq; tentationū insultū; nā callidissimi illi animæ nostræ hostes, sciētes morte terminari omnia merita & demerita, eoq; in statu perimāsuras animas, quo ex hac vita discedūt, ideo in mortis agone omnibus virib⁹ eis insiliūt, vt vel impellant

cas ad desperationem, maxime si in peccatis vitam transegerint, aut certe negligenter vitæ tempus expendunt, vel ad nimiam securitatem tradunt, ut faciunt in hominibus religiosi, & alijs hominibus pijs. Alios etiam ad impatientiam commouent, propter multas molestias quas secum affert infirmitas, ac imprimis ob angustiam & dolores mortis, nunnulis quoque immittunt tentationes de fide, alijs de blasphemia, speciatim ijs qui consuetudinem huius maledicti vitij habuerunt. Denique & quorundam mentes perturbat superfluis curis & cogitationibus rerum temporalium, quomodo eas dispensare debeant, ita ut nihil locum relinquant cogitationibus salutis animæ. Iam si dum recte vivimus, & liberè orationi vacare possumus, aliorumque adiuuari consilium vix possumus nos tueri contra vitæ demonis tentationes; quid agemus cum à tot rabidis demonibus oblectamur, & auras habebimus conscientie obturatas, intellectum & voluntatem doloris timorisque vehementia ita perturbatam, ut parum admodum boni prestare possit. Accedit, quod quoque in vita sua per incuriam maiorem

testatem & licentiam Dæmoni in se
reliquit, hoc illo momento impoten-
tius illum inuadet, & ipse impetum e-
ius sustinere non valebit.

6. CONSIDERA, quomodo ho-
mine iam ad extrema deducto, immi-
nenteque illa tremenda hora, qua lon-
go itineri vitæ huius finem imponere
debet; Ecclesia velut misericors mater,
in tanto discrimine incipiat filios suos
orationibus & sacramentis iuuare. Tunc
sacerdos sacro oleo inungit omnia
sensuum organa, oculos, os, pedes, cæ-
tera membra infirmi, inuocans Deum,
vt condonet quicquid illis membris
deliquerit. Iam ergo, si abusus fuisti o-
culis, lingua, alijsue membris, & occur-
rerint illo momento peccata, quæ illis
commisisti; quantum quæso nummo-
rum exsolueres, vt nunquam oculos è
terra sustulisses, non os aperuisses, non
pedem mouisses ad offendendam di-
uinam Maiestatem? Post hæc sequitur
extremus conflictus cum vita, agon &
angor mortis, quando cereus accendi-
tur, & in aurem inelamatur vt corde
saltem, si non poteris ore, spiritum tuū
Deo commendes. Quo puncto non
modo peccatores, sed etiam sanctissi-
mi quique magno metu & tremore

Iac. ult.

concuti sustinde solent, ut legitur de
 S. Hilarione, qui vicinus morti capiti-
 tis artub. cōtre misce, & mortē
 midare, sic ut animā sui causā dē-
 Egredere o anima mea, egredere
 pore quid times? Septuaginta annis
 uiuisti Christo, & adhuc mortē
 Si ergo timebat ille qui in tanta
 steritate & sanctitate in eremo
 nis Christo seruierat; quid faciet
 tor, qui forte totidē annos consup-
 summa dissolutione uitae? quo ille
 fugiet? cuius auxiliū implorabit?
 cunq; .n. se uerterit multas & mag-
 inueniet causas turbationis & timor-
 Si enim respiciat sursum, uidet
 iustitiā sibi cōminantem, si deorsum
 uidet infernum hiantem, & sup-
 eterna sibi in eo decreta; si intra se
 tit cōscientiē, vermem crudeliter
 dentem, cernit turbam demonum
 deuorandum, ipsum præstolantem
 se conuertat retro, uidet opes, con-
 guineos, omniaque reliqua in quibus
 fiduciam suam collocarat, hic de-
 qui, nullumq; sibi posse ferre auxilium
 Vellet quidem miser fugere sep-
 sed fieri non poterit; uolet terga
 re, sed nō cōcedetur. Deniq; imp-
 te hora illa terribili separationis

corpore, vide quomodo totus palle-
 scat, extrema manuum pedumq; frige-
 scant, vultus immutetur, oculi conci-
 dant, & ob intolerabilem dolorem sur-
 sum deorsum conuoluantur. Tunc ex-
 pugmata natura totū corpus sudore fri-
 gido madescit, & membra omnia obri-
 gesunt, pulsus languescit, pectus se ar-
 tollit, & constringitur, anhelitus diffi-
 culter & crebrius trahitur, ac deniq; ex
 imo pectore colligens sese subito defi-
 cit, & ecce mox sequitur lethalis oppres-
 sio, & aculeus mortis, quo cor intimū
 penetrante, mortaliq; angore præuale-
 te, cogitur anima è corpore secedere.

7. CONSIDERA denique quomo-
 do finito hoc conflictu, anima egredi-
 atur, & supersit corpus omnibus suis
 bonis exutū: sicut enim nihil pluris fit,
 & commodius tractatur corpore dum
 vivit, sic nihil vilius, contempnū, &
 detestabilius est corpore mortuo. nam
 quod prius videbatur tam elegans, tam
 honoratum, tam lautē & delicatē nu-
 tritum & ornatum, cuiusque causa tot
 opes accumulabantur, totusque mun-
 dus sua officia deferbat, digressa ani-
 matam deforme, horribile & mise-
 rabile cadauer redditur, vt omnes
 ab eo intuendo vel attingendo abhor-
 reant;

reant: atque etiam parentes, fratres
 amici laborent, ut primo quoque tem-
 pore efferatur, & sepultura mandetur.
 Quod dum fit, vno tantum linceo
 no obuolutum instar putridæ carnis
 in fossam inter alia cadauera vernæ
 scatentia deiicitur, ab iisdem muni-
 uorandum: atque ira, cuius nomine
 to mundo celebrabatur, alijs in car-
 pes & honores succedentibus, in
 spatio est memoria hominum elata
 ac si nunquam exstitisset. Contem-
 re nunc quo euadat, & emergat
 dignitas & existimatio hominis.
 terminus est omnium sceptrorum
 adematum & coronarum. Hic finis
 riæ & omnis felicitatis humanæ.
 nunc sunt Principes gentium, qui
 minabantur bestiis terræ & aui-
 bus, qui velut aquilæ se in caelum
 lebant, & intra stellas nidum suum
 cabant? qui tot auri argentiq[ue] the-
 ros coaceruabant, & non erat finis
 quæstionis eorum; quorum alij
 bantur de viribus & potentia, alij
 generis nobilitate, alij de corporis
 nitate, alij de sapientia? Vbi
 sunt amatores huius sæculi, qui
 splendide vestiebantur, tam laute
 p[er]pare comedebant & bibebant

Bar. 3.

entes, frangentes, quoque
ra mandata
um lincos
putrida
vera verum
idem mores
us nomina
alijs in
entibus, ubi
num elabo
Contem
mergat om
nominis
ptorum
Hic finis
umana
ium, qui
& aubus
caelum
um suu
tique
nerat
n alij
entia
corpore
? Vbi
ili, qui
n laude
debant

tam infeliciter tempus suum in ludis,
cachinnis, iocis, symposijs, alijsq; hu-
lus vitæ illecebris & voluptatibus con-
sumpserunt? ecce quomodo omnes in-
terierint, & in vermes, cineres, fetorem
& horrorem abierint? *Defecerunt in va-*
nitae dies eorum, & anni eorum cum festi-
natione, inquit Propheta. Atque vt in
hoc mundo vitam duxere, similem di-
uitis epulonis, sic in altero mundo vna
cum illo sepelientur in inferno, vbi ex-
intolerabili voracium flammaram ar-
dore amarissimis lacrymis orabunt &
postulabunt sibi vnâ guttulam aquæ
frigida subministrari, & in æternum
non concedetur.

8. AGE nunc anima mea, intueri te
in hoc alienæ miseriæ speculo, & disce,
quam rationem viuendi tenere debe-
as, vt bene moriaris. Considera tuam
quoque horam cito adfuturam, teque
in aliam regionem omnino ignotam,
horrore & vmbra mortis plenam mi-
graturum, vbi continuo tibi occurrent
monstra infernalialia, leones, & lupi ra-
bidi, ad te deuorandum parati: nec erit,
qui te tueatur ab eorū incurfu, vel hor-
rendis eorum faucibus eripiat. Tunc
tremendo summi iudicis tribunali si-
steris, vbi nihil eorum quæ tu hic in or-

Cc. 5. dina-

Psa. 77.

Luc. 16.

Prou. 11.

dinatè amauisti poterit tibi adiumento
esse, nam vt dicit sapiens, *Non proderunt
diuitie in die ultionis: iustitia autem libera-
bit à morte.* Tunc dolebis de tanto tem-
pore infructuosè impenso, de prae-
missis tot bonis operibus, quæ facere
poteras, & de perpetratis tot malis, à
quibus facile potueras abstinere. Quæ
nunc dum tempus suppetit, elige tum
magis securam, dignam age de pec-
tis commissis pœnitentiã, & deinceps
maiore studio seruias Domino & pe-
rati, vt postea in hora mortis, ante
vitæ memoria, plus afferat solam quàm
mœroris. Obsequere consilio sapien-
tis. *Quodcunque, inquit, potest facere manus
tua, instanter operare: quia nec opus, nec
ratio, nec sapientia, nec scientia erunt apud
inferos, quo tu properas.* Imò audi con-
siliū ipsius sapientiæ increpare. *Ego
consentiens, inquit, aduersario tuo dum es in
via cum eo, ne forte tradat te aduersarius
iudici, & index tradat te ministro, & in car-
cerem mittaris. Amen dico tibi non exies in-
de donec reddas nouissimum quadrante.*
Hic aduersarius non est alius, quàm
conscientia propria, quæ semper nos
coarguit, & stimulat ad agendam de
nostris peccatis pœnitentiã, ne ad ex-
tremum te cogatur accusare coram Deo.

Eccl. 9.

Matt. 5.

1. P
2. C
heredi-
tis.
3. In
refrige-
4. I
non tra-
oculis
pace.
V
ad an-
ex ha-
mor-

terno iudice, à quo in manus ministro-
rum infernalium tradaris, & in horri-
bilem illum inferni carcerem, vnde
nunquam amplius exitus pateat, com-
pingaris.

DE MORTE IV-
STORVM, ET SER-
VORVM DEI.

PARS POSTERIOR.

PROPHETIAE.

1. **P**RETIOSA in conspectu Domini mors *Psal. 115.*
sanctorum eius.
2. Cum dederit dilectis suis somnum, ecce *Psal. 126.*
hereditas Domini, filij merces, fructus ven-
tris.
3. Iustus si in morte preoccupatus fuerit, in *Sap. 4.*
refrigerio erit.
4. Iustorum animae in manu Dei sunt, & *Sap. 3.*
non tanget illos tormentum mortis. Visti sunt
oculis insipientium mori, illi autem sunt in
pace.

CONSIDERATIONES.

VENI in hortum meū soror mea sponsa. *Pun.*
Hæc verba à cœlesti spōso dicuntur *Can. 5.*
ad animam virtute præditam quando
ex hac vita est discessura, tanto enim a-
more prosequitur animas à quib⁹ ama-

tur & colitur, vt vocet eas nō solum
 micas, sed etiam sorores, sponas & fi-
 lias, atque ideo dum in extremo ag-
 ne & lucta sunt his dulcissimis verbis
 Christo inuitantur, ac imprimis in-
 no quodam alloquio ad cor ipso-
 quo quasi certæ & securę efficiuntur
 sua gratia, eas mirabiliter consolatur.
 Vnde licet mors in se, vt dictum est,
 horrenda & metuenda, tamen ab ho-
 minibus pijs & religiosis suscipitur
 desiderio, quatenus est miseriarū & o-
 rumnarū huius vitæ terminus, & prin-
 cipium futuræ felicitatis. Merito ergo
 ad mortem anhelant, qui nullam
 huius mundi amant, sed omnes
 voluptates & vanitates aspernantur,
 ac ardētissimo affectu ad cælestes ali-
 rant delicias, dicentes cum sancto
 Propheta. *Quemadmodum desiderat ceruus*
ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea
ad te Deus. Sitiuit anima mea ad te Deus
vinum, quando veniam & apparebo
te faciem Dei. Itaq; hac dulci spe erecti
 sancti homines expectant & desiderant
 extremū vitæ exitū: quibus certe mors
 non est verè mors, sed ianua vitæ, por-
 tū refrigerij, & scala regni cælorum.
 Neque inde sequitur, iustos non refo-
 midare mortem naturaliter, cū & Chri-
 stus,

Psal. 43.

us, vthomo, signa formidinis dede-
 rit; sed iustus aliter reformidat eam
 quam peccator; nam peccator verè cau-
 sam timendi habet, & sæpe ob diffiden-
 tiam de salute, desperat: sed homo iu-
 stus, etsi ex infirmitate naturæ turbetur,
 tamen ob certam fiduciam consecutu-
 re salutis nō deiicit animū; timet mor-
 tem, quia vicina est, sed quia scit se post
 mortem longè fœlicius victurum, gau-
 det & exultat. Itaque timendo lætatur,
 & lætando timet. Talis erat gloriosus
 Apostolus Andreas, qui conspecta e-
 minus cruce sibi parata non timuit, nec
 expalluit, sed magna lætitia eam saluta-
 tur, & singulari animi fortitudine susti-
 nit. Talis quoque fuit magnus ille E-
 piscopus Martinus, qui morte iam in-
 stante conspecto iuxta lætūm humani
 generis hoste, humili animi fiducia ei
 dixit. Quid hic astas cruenta bestia, ni-
 hil in me funeste reperies: sinus Abra-
 hæ me recipiet. O quantum robur &
 alleuamentum illo momento animæ
 affert pura conscientia; dum recor-
 datur se, adiuuante diuina gratia fru-
 ctuosè tempus suum expendisse, ac pro-
 inde cum certa salutis spe ex hac vita
 discedere.

Cum dederit dilectis suis somnum, ecce.
Cc. 7. here.

hereditas Domini, filij merces, fructus
 tris. Hoc discrimen est inter mor-
 tem peccatorum & iustorum. quod
 peccatorum sit verè mors, quippe qui
 non solum corpus, sed etiam anima
 quadantenus corrumpitur; solle-
 tur enim diuina gratia, qua et vi-
 ra eius vita, & incurrit mortem eter-
 nam. Vnde licet corpora impiorum
 in die iudicij cum alijs sint resur-
 ganda, tamen illa vita erit illis
 morte grauior & acerbior, quia
 cum animabus longe horribilius
 morte, nempe æterna excruciantur.
 Mor verò iustorum non potest vocari
 mors sed somnus, quia moriuntur
 semper viuunt; sicut Dominus ipse
 cubi dixit. *Quid credit*, inquit, *in me, qui*
si mortuus fuerit, uiuet: & omnis qui
viuit & credit in me, non morietur
eternum. Quare rectè mors iustorum
 appellatur somnus: anima enim ma-
 net uiua, & corpus post breue tempus
 excitabitur, vt cum anima beatitudi-
 nis foelicissimamque vitam agat. Et vide-
 co sicut peccatores causam habent mori-
 endi mortem: ita iusti potius cau-
 sam habent gaudendi: vnde & inuocant
 de morte impendente, alatus, & Eue-
 fia sanctæ subsidia; non macroremon-

Ioan. II.

dolorem, sed ineffabile consolationē
illis conciliant, veluti certa signa liber-
tatis securę, & periculosa peregrina-
tionis breui absoluendę: non secus quā
exultant gaudio nautę, dum post supe-
ratas multas tempestates maris, salui &
incolumes in portum inuehuntur. At-
que hoc erat desiderium illius sancti
Prophetę, qui deplorans moram ani-
mę suę in hac vita æquo diuturnio-
rem, ita precabatur Dominum. *Hei mihi.* Psal. 119.
*bi, quia incolatus meus prolongatus est, habi-
tavi cum habitantibus Cedar, multum incolatus
fuit anima mea. Educ de custodia animam
meam ad confitendum nomini tuo, me expe-* Psal. 141.
stant iusti, donec retribuas mihi.

3. CONSIDERA sicut anima homi-
nis iusti nullo dolore efficitur, dum
separatur a corpore, quia scit, ut lo-
quitur Apostolus, dissoluta terrestri
domo huius nostrę habitationis, ha-
bere se aliam non manu factam, æter-
nam in cælis. Sic multo minus do-
let se diuelli ab omnibus alijs re-
bus creatis: illis enim nullo modo e-
rat affixa, imò potius erant illi gra-
ues & molestę, ut quę eam impedi-
rent quo minus perfectè suo Creatori
coniungi posset. Vnde gaudet se bene-
ficio mortis ab illis liberatam, ut frui
CHRI-

CHRISTO in quo omnem suum
 amorem collocarat, & spem omnem
 defixerat, commodius posset. Adhuc
 homini iusto dolores & angores agri-
 tudinis & mortis apparent iucundi &
 dulces, ob ingens desiderium patendi
 aliquid pro CHRISTO, & peccata
 sua expiandi. Similiter exiguis crimi-
 bus & terror ei à dæmonibus hostibus
 suis, quia dum vixit sæpius eos expug-
 navit: & alia ex parte multi angelorum
 chori se visendos præbebunt, ad con-
 animandum, defendendum & conso-
 landum. Immò, ut legitur, sæpe ipse
 angelorum Dominus illo temporis
 momento dignatus est solari servos
 suos, sicut promisit Apostolis illis ver-
 bis. *Si abiero & præparauero vobis locum, iterum venio, & recipiam vos ad me ipsum, ut ubi ego sum, & vos sitis.* Præ-
 terea homo iustus ob bonæ conscien-
 tiæ testimonium, & fiduciam in diuina
 bonitate & misericordia positam,
 tunc sentiet tantam pacem tantoque
 gaudio explebitur, & amore sui redem-
 ptoris, ut omni metu depulso, de sua
 electione & salute securus, inter ipsas
 mortis amaritudines initium quorundam
 gaudiorum & voluptatum patris
 celestis sit degustaturus. Quod legimus.

Ioan. 14.

mus pio cuidam ordinis Cisterciensis Religioso accidisse, nomine Arnulpho. Is enim multis opibus huius sæculi, alijsque commodis desertis, cum in hora mortis, inter grauissimos dolores maxima præberet gaudij signa: circumstantes ab eo percontati sunt, quæ causa esset gaudij? Respondit se iam illorū verborum Domini, de reddendo centuplo in hac vita, & in altera, vita æterna, ijs qui propter CHRISTVM parentes, facultates, & alia bona huius mundi reliquissent, vim & efficaciam apertè experiri, sibi que videri, quod iam suum centuplum in hac vita recepisset: eo quod in illa dolorum acerbitate tanta consolatione ex certa diuinę misericordię spe perfunderetur, vt multo centies plus bonorum huius sæculi deservisse, quam destitui illa consolatione.

4. FOELIX ergo anima illa, quæ miseri huius exilij finem consecuta, hoc terreno carcere soluta; omni metu mortis & hostium libera, euolat ad cælum, in beatum æternę pacis & quietis sinum, vbi semper habebit & coram videbit, & amplectetur Dominum cui semper seruiuit, quem toto corde amauit, ad quem tandem tota læta & glorio-

riosaperuenit, vbi sine impedimento
 villo in caelestium spirituum carum
 piterno iubilo suum creatorem
 d'cet & laudabit, qui eam totam
 debet & vicissim possidebitur ab ea
 anima mea, quandoquidem tot
 nas & tribulationes procreat huius
 & tanta bona apportat mors, quare
 diutius haeremus? O quando sen-
 nis erit huius asperae hyemis? quan-
 tristis ista nox transibit, & dispa-
 umbra huius mortalitatis? contra
 primum & floridum ver apparet
 lux ille dies aeternitatis & vitae im-
 talis? Beata illa anima, quae terminat
 dolorum afflicta audit vocem
 dicentis. *Ecce venio cito*: & illa
 spondet, *Veni Domine Iesu*. Facit
 tantopere desiderata, quando
 lestis sponsus totus latus & alacer
 currit animae serui de corpore ex-
 tis: O quanto cum gaudio illa
 carcere illo egreditur, imò quoniam
 maturat & currit audita voce vocantis
 & dulciter inquitantis his verbis, *Ser-
 uum suum*: vox turturis audita est
 nostra. quasi diceret. *Egredere*

Apo. vlt.

Cant. 2.

propera amica mea: iam enim hyems transiit
 imber abiit & recessit, flores apparuerunt
 terra nostra: vinee florentes dederunt
 rem suam: vox turturis audita est
 nostra. quasi diceret. *Egredere*

veni filia mea carissima, ne timeas, nec
contremiscas, migras enim ab exilio ad
patriam, à miserijs ad fælicitatem, à pe-
tulis huius laboriosi sæculi ad pacifi-
cum æternæ salutis portum. Veni, quia
iam asperitas hyemis transijt, dolor o-
mnis & gemitus recessit, non amplius
hoc corpore corruptibili grauaberis,
nec mortalitati carnis subiecta eris:
nunc enim incipiunt apparere vitæ im-
mortalis flores, & odorem perfectæ ca-
ritatis, iustitiæ & sanctitatis reddere.
Incipies quoq; instar castæ turturis tu-
um creatorem laudare & benedicere.
Intra ergo in gaudium Domini tui, in-
grede æternas meas nuptias, vbi im-
mortalitate dotata sine fine gaudebis,
& exultando vna cum angelis, alijsque
cælestibus ciuibus perpetuum Alleluia
cantabis.

Matth. 25.

Tob. vlt.

COLLOQVIUM.

O Dulcissime & clementissime Do-
mine IESV CHRISTE, in cuius *Apoc. 13.*
manu est vita & mors nostra, cuius-
que beneficio omnia sunt & viuunt.
obsecro te, per ardentem caritatē, qua
vera vita existens mori voluisti, vt nos
vna tecum in æternum viucremus,
ita

ita velis accendere cor meum in amore tuo, ut nihil in hac vita aequum ac mihi ipsi spiritualiter mori, omnino studio enitar, omnia inordinata deria, & animi perturbationes domare & comprimere, ac continenter oculis mētis obiectam habeam harum creaturarum vanitatem & incōstantiam, nec non perpetuam incertitudinis memoriam: conerque ita vitam constituere, ac si eo die mihi mortuus esset, ut in extremo vitæ agone animæ mea, omni metu mortis & inimicorum suorum vacua, securè ex hac vita migrare possit, & à sanctis Angelis domino conspectui tuo præsentari, ac cœlesti liciter viuere in æternum.

DOCUMENTA.

1. **CHRISTVS** referens prauam vitam & infelicem exitum diuitiū epulæ, & contra, beatum finem mendicis Leprosi, euit nomen diuitiū, & pauperis expulsi, docendum nos, ut quando referimus res dedecore & ignominia coniunctas non prædicemus earum autorem, si autem referamus aliquid laude & imitatione dignum, etiam nomen auctoris patefaciamus.

1. Deinde ideo non nominatur hic homo di-
 ues in Euangelio, ut intelligamus, peccatores
 etsi aliquando magnum nomen habeant in ter-
 ra, nullum tamen nomen habere apud Deum,
 nec ullam eorum rationem haberi, secundum
 illud Prophetæ; recedentes à te, in terra
 scribentur. quicquid enim in terra scribitur,
 statim deletur, quia & memoria talium inter
 homines facile perditur. *Ierem. 17.*

2. In omnibus Euangelij locis, Dominus quo-
 ties de diuitijs loquitur, eas cōdemnat ut per-
 niciosas, vel reprehendit & minatur homini-
 bus diuitibus, vel etiam eorum salutem facit
 impossibilem. Deinde quoties fere mentionem
 facit diuitiarum, simul quoque mentionem
 facit eleemosynæ: ut intelligamus, etiamsi di-
 uitie sint res quædam adiaphoræ, quæ licitè
 acquiri possit & possideri, tamen admodum
 difficile est, imò ut Dominus dicit, diuinæ vir-
 tutis subsidio opus est, ut quis possit salua con-
 scientia, saluteque animæ suæ opes accumula-
 re. Qui enim, inquit Apostolus, volunt di-
 uites fieri incidunt in tentationem &
 laqueum diaboli. Nulla autem via & mo-
 dus est, quo diues ad salutem peruenire possit,
 nisi per eleemosynas; sic enim Dominus ipsis
 diuitibus consuluit. Veruntamen, inquit, *Luc. 11.*
 date eleemosynam, & ecce omnia mū-
 da erunt vobis.

3. In omnibus Euangelij locis, Dominus quo-
 ties de diuitijs loquitur, eas cōdemnat ut per-
 niciosas, vel reprehendit & minatur homini-
 bus diuitibus, vel etiam eorum salutem facit
 impossibilem. Deinde quoties fere mentionem
 facit diuitiarum, simul quoque mentionem
 facit eleemosynæ: ut intelligamus, etiamsi di-
 uitie sint res quædam adiaphoræ, quæ licitè
 acquiri possit & possideri, tamen admodum
 difficile est, imò ut Dominus dicit, diuinæ vir-
 tutis subsidio opus est, ut quis possit salua con-
 scientia, saluteque animæ suæ opes accumula-
 re. Qui enim, inquit Apostolus, volunt di-
 uites fieri incidunt in tentationem &
 laqueum diaboli. Nulla autem via & mo-
 dus est, quo diues ad salutem peruenire possit,
 nisi per eleemosynas; sic enim Dominus ipsis
 diuitibus consuluit. Veruntamen, inquit, *Luc. 11.*
 date eleemosynam, & ecce omnia mū-
 da erunt vobis.

4. Hic pauper Lazarus iacebat ad ianuam
 diui-

diuitis, cupiens exsaturari tantum
mensa eius cadentibus, & nemo illi
Vnde cognoscere possumus, nimium
rerum huius vite efficere ut homo
faciat caritatis erga proximum, &
commiserationis, quam homo erga
habere solet. Vnde ferè fit, egentiores,
nus rebus temporalibus abundantes,
caritate & misericordia moueri erga
quam diuites.

5. Pauper hic mendicus totum diem
mebat in petenda eleemosyna ad ianuam
uitis, & nemo illi dabat. Vnde conuenit
quantum possit eorum exemplum, qui sunt
capita & superiores quia experientia
mus, dum caput familie caritatem &
ricordiam exercet erga pauperes simul
domesticos & famulos ad caritatem
pensos. Contra, quando nulla ex avaritia
sericordiam demonstrat pauperibus, tota
que familia erga eosdem pauperes se in
cordem & crudelem declarat. Vnde
consequitur, sicut eiusmodi familia caput
malo exemp. o occasione dant domesticos
ut peruersi sint, & mores Domini sui
tentur, ita suo tempore ratione abijci
dam, & cruciatus inferni sustinent. Solu
lum pro suis, sed etiam subditorum peccat
6. Pauper Lazarus ut micas optabat, in
tentus erat tantum micas e mensa diuitum

in : vbi vides quam exigua re diuites pos-
sunt lucrari celum, si nimirum superuacanea
tantum, & quæ è mensa ipsorum excidunt,
communicent pauperibus : sic enim possent
peccata sua redimere, & parare amicos, à
quibus reciperentur in æterna tabernacula.

7. Mortuus est Lazarus mendicus, & ab an-
gelis deportatus est in sinum Abrahæ : mor-
uus est & diues, ac sepultus est in inferno.
Vbi ex vtriusque sine potes æstimare, ex vna
parte quis exitus sit ærumnarum & tribula-
tionum huius vitæ, patienter & humiliter to-
leratarum, quia per illas patet aditus ad cæ-
lam, & sessionem gloriosorum principum, sem-
per in conspectu Dei viuentium. Ex altera
parte potes videre, quis finis sit voluptatum,
dignitatum, & commoditatum huius vitæ:
nam pretiosa hominis peccatoris & superbi
vestimenta conuertuntur in flammæ ignis,
vndiq; eum consumentes, lautæ epulæ in eter-
nam amaritudinẽ, omnis gloria & abundan-
tia in summam ignominiam & calamitatem.
Itaque si pauper es, vel infirmus, tolera pa-
tienter, ob spem æternorum bonorum, quæ
possidebitis in cælo : si verò diues sis, vide
quomodo vitam instituas, & caue ne opes
faciant te diuelli à Deo, vno animæ tuæ the-
sauro.

8. AEquè moritur diues ac pauper : mors
est terminus rerum omnium, quæ, vt omnes
ille-

illecebræ & commoditates opulentorum, & omnes angores & afflictiones inopum concitantur & finiuntur. Vnde discere potes, neminem merito posse, vel extolli ob magnas opes, quia breui tempore deferendæ sunt, vel omnium despondere ob inopiam, & afflictiones huius vitæ, quia breui finem habebunt.

9. Lazarus mendicus, vlceribus plenus, & ab hominibus contemptus à Deo tanti affinitus est, vt animam eius ab angelis curam deferri in locum eterne quietis. Vnde discas nunquam vllam hominem quatumvis vilem pauperem, & infirmitatib. plenum contemnere, quia eiusmodi si patienter ferant tribulationes à Deo immixtas, gratiores sunt diuinæ maiestati, & in celo gloriosiores omnibus, quos mundus in summo habet precio & estimatione.

10. Ex angoribus quibus homo affligitur in hora mortis, & seверо iudicio quod Deus facit anima è corpore egressa, pro emendatione vitæ tuæ discas tria semper menti obiecta habere, & nunquam è memoria deponere. Primum est, quantam crucem & dolorem illi puncto temporis ob Deum toties offensurus sis sensurus: itaque procura, dum viuis, penitentiam agere de peccatis præteritis, & de cetero DEVM non offendere. Alterum est, quantum optaturus sis te quamplurima opera bona ad gloriam Dei per omnem vitam se-

disse, vt Deum illa hora inuenias propitium, curare fac, vt nunc, dum potes incipias bonis operibus diligenter vacare. Tertium est, quantam penitentiam tunc pro peccatis desiderabis facere, si vel minimum temporis tibi concederetur. age ergo, vt nunc ita viuas, & penitentiam agas, vt illo puncto te egisse oporteres.

11. Cum mors tam sit certa, & hora mortis tam incerta, vt nec vnū diem vite nobis possumus promittere, valde vigilare debemus, & quolibet die mane, nobis quoad fieri potest persuadere, illum extremum esse diem vite nostre, atque ita animam nostram negotiaque nostra curare & disponere, atque si post illum diem victuri non essemus: neque contrarium nobis persuadere debemus, si enim id fecerimus, fieri non potest vt fallamur: si enim quotidie potest mors in nos insilire, merito eam quotidie, nullo habito dierum discrimine, prestolari debemus.

12. Valde vtile & necessarium documentum est, quod Sapiens nobis reliquit his verbis. Memorare nouissima tua, & in æternum non peccabis. Ex recordatione enim mortis, Primo nascitur Timor Dei, qui est principium sapientie, & omnis boni. Secundo, facit, vt homo sit sibi presens, & aduertat vbi figendus sit pes, ne labatur, Deumque offendant, atque ita facile abstinet à peccatis.

D d

cat is.

Eccl. 7.

psal. 110.

Eccl. 1.

catis. Tertiò, aperit homini oculos, ut agnoscat propriam miseriam: qua cognitione superbia corruit, & exurgit humilitas omnium virtutum custos. Quartò, efficit, ut homo cognoscat omnium rerum præsentium vanitatem, ut quod à nulla verè iuuari possit, nihilam quoque hinc sit secum delaturum. Tale fit, ut facile ab eo contemnantur, nec quæ suam in ijs collocet; sed in solo Deo, bonis celestibus. Denique persistendo in memoria, timor tandem conuertitur in amor, & mors ipsa quæ prius videbatur terribilis incipit fieri optabilis, ut quæ finem imponit, postura sit tantis periculis & miserijs, principium verò salutis, & vite beatæ & immortalis.

